POTOPA

Napsal: Henryk Sienkiewicz. Velký historický román.

Leč prve než připraven byl panu Zágłobovi inkoust, péra a papír, ozvaly se před domem výkřiky, a dav vojáků začernal se před okny. Jedni křičeli "vivat," jiní hulákali po tatarsku. Zágłoba se soudruhy vyšel, aby se podíval, co se děje.

— Ukázalo se, že přivážejí ona děla, o kterých se pan Zágłoba zmínil, a jejichž zjev tak rozradoval srdce vojáků.

Pan Stempalski, gubernátor białostocký, přistoupil k panu Zágłobovi a pravil:

— Jasně velmožný vojevůdce! Od té doby, co nesmrtelné paměti pan maršálek velkokníževství litevského zapsal statky białostocké na udržování zánaku tykotinského, já, jsa statku těch gubernátorem, věrně a poctivě všelikě nájmy ve prospěch toho zánaku jsem obracel, což rejstříky před celou Republikou dokázati mohu! Tak přes dvacet let pracuje, opatřil jsem onen zámek prachem, děly a spíží, maje za svatou povinnost, aby každý groš tam byl obrácen, kam jasně velmožný maršálek velkokníževství litevského rozkázal. Ale když změnou poměrů zámek tykotinský se stal největší pevností proti nepřátel vlasti, ptal jsem se Boha i vlastního svědomí, zdali mu mám na dále sílu munice, neboť jsem li povinen částky ty a vojenské zásoby z letošního nájmu nashromážděné složiti do rukou vaší velmožnosti.

Tak jest, jste povinen — přerušil ho vážně Zágłoba.

O jedno jen prosím, aby va še velmožnost ráčila před celým vojskem prohlásit a listinou mi stvrdit, že jsem z oněch statků ke svému prospěchu nic neodtrátil a vše do rukou Republiky náležité prostřednictvím vlády, jeho velmožností panem vojevůdcem representované, odevzdal.

Zágłoba kývnul hlavou na znamení souhlasu a počal prohlížeti zápisy.

Ukázalo se, že kromě oktávových děl ve špižárnech skrytých jest po ruce tři sta musket německých, velmi pořádných, dvě stě berdyšů — cherdys — kopí, opatřené místo hrotu sekerkou — moskevských pro pěchotu, a na obranu zdí a hradeb šest tisíc na hotovosti.

— Peníze se mezi Nojsko rozdělí, řekl Zágłoba, a co se týká mušket i kopí...

— Pane Oskierko — řekl, vezmete a zřídíte pěší prapor. Je tu trochu pěchoty ze sběhu radzivillovských, co sehází, z mlynářů dobřeret.

Potom se obrátil ke všem přítomným.

Veleváženi pánové! Máme peníze, máme děla, budeme mít pechotu i výzvu. Takova je moje správa hned na počátku.

— Vivat! vykřiklo vojsko.

— A teď, vážení pánové, čeleď ať jde do vsi pro ryče, lopaty a pro motyky. Obranný tábor založíme! Druhý Zbaraž. Vše, všechno — nešlechtic, nikdo ať se nestydí za lopatu a za práci!

To řka, odebral se pan vojevůdce do svého bytu, provázen jsa oslavnými výkřiky vojska.

— Bůh ví, tomu člověku přes sedí hlava jak se patří na krku, — řekl Volodyjovski Janu Skřetuskému, vše začíná jít za jeho správy již jiným pořádkem.

— Jen aby Radzivill nepřišel, řekl Stanislav Skřetuski — neboť to je vůdce, jemuž není rovného v Republice, a náš pan Zágłoba jsice dobrý na zásobení tábora, ale nemůže se měřiti s takovým bojovníkem.

— Pravda, odpověděl Jan. Až k něčemu dojde, budeme ho radou podpěrovati, neboť on se ve vojování nevyzná. Ostatně skončí jeho vláda, jen co pan Sapieha přijede.

— Ale za tu dobu mnoho dobrého může učiniti.

A skutečně vojsko toto potřebovalo vůdce, byť by to i byl jen pan Zágłoba; ale dne, kdy byl zvolen, zavládl v táboře jiný pořádek. Hned následujícího dne nasypány byly valy nad białostockými rybníky. Pan Oskierka jenž sloužíval ve vojscích cizozemských a jen vynasnažil se v umění nasypávání obranných valů, řídil celou práci. Ve třech dnech povstal velmi silný zákop, skutečné zbarážskému poněkud podobný, neboť boky i tyl bránily bahnité rybníky. Pohled na hradby posilnil srdce vojáků, celé vojsko cítilo, že má pod nohama nějakou půdu. Ještě více ovšem posílněna byla srdce vojska pohledem na zásoby potravin, které podjezdy ze všech stran svážely. Denně přiháněny byly do zákopů voli, ovce, vepři, denně přiváženo na velkých vozech zrní a seno. Některé zásoby dochazely až z lukovské krajiny, jiné až z kraje vidzského. Přicházela také stále četnější šlechta drobná i významnější, neboť vzrostla v lidu důvěra, když se rozneslo zpráva, že má vojska řádnou vládu a vojevůdce. Obyvatelům krajiny bylo ovšem těžko žíti "celou divisi", ale pan Zágłoba se neptal, a ostatně lidem bylo lépe, jestli dali na vojsko třeba polovinu své skrizně a zbytek pokojně strávili, než aby vydáni byli každou chvíli ztrátě všeho od hejtů svévolníků, jež rozmnožený byly tak značně, že řádily jako Tataři, a kterýž poručil pan Zágłoba stíhati a oklíčeti.

— Jestli se ukáže býti takovým hetmanem, jako je hospodárem — říkalo se všeobecně o novém vojevůdci, pak Republika ještě ani neví, jak velkého má muže.

Sám pan Zágłoba nyníl s jistým nepokojem na příchod dvora Radzivilla. Pripomínal si všecka vítězství Radzivillova, a tu postava hetmanova nabývala v obrazotvornosti nových, vojevůdcovských obrovské rozměry. Říkal si v duchu:

"Ach, kdo se tomu draka u pře!... Řekl jsem, že se tamou zabývá, ale on mne polkli jako surovce kachnu.

I slibovat si pod přísahou, že nedojde ku rozhodné bitvě s Radzivillem.

— Budeme obklíčeni, myslil, a to vždy dlouho trvá. Možná, že bude možno vyjednávati, tím se obýšlo mne nic jediný by mne nedělí pícha dojde.

Pro případ, kdyby nepřišel, u nahradit.

stanovil se Zágłoba na tom, že v všem bude postupem Jana Skřetuského, neboť pamatoval, jak kníže Jeremiáš vysoko ceněny byly vojenské schopnosti tohoto důstojníka.

Ty, pane Michale, — říkal pan Zágłoba Volodyjovskému, jsi stvořen jenom k útoku, nebo s podjezdem, třeba značným, je možno tě vyslati, neboť víš si rady a jako vlk na ovce, vpadneš na nepřítele; ale kdyby ti bylo poručeno, abys nad celým vojskem hetmanil — ach! — ach! Krátím s rozumem nezařídíš, jelikož ho vojevůdcovska hlava, a kdyby nemu prodej nemáš, ale dán, to je bědání postáhne, a zatím pan Sa

Zatím docházely zprávy velmi různé. Jednou slíbovano, že Radzivill již přes kurfirstovy Prusy přichází. Jindy slíbováno, že poraziv Chovańského, zabral Grodno a odtud že s velkou mocí táhne; ale vyskytovali se i jiní, kteří ujišťovali, že nikoli Radzivill, ale Sapieha pomocí knížete Michala Radzivilla porazil Chovańského. Podjezdy vysílané však nepřinášely žádných určitých zpráv, kromě těch, že pod Volkovyskem stanul houf lidí Zoltarenkových, přesahující počet 2000 bojovníků, a že město ohrožuje. Okolí celé bylo již v chvíli.

Den po návratu podjezdu přicházeli sběhové, kteří potvrzovali tu zprávu, dodávajíce při tom, že měšťané vypravili posly k Chovańskému a k Zoltarenkovi s prosbou o milosrdenství s městem, i dostali za odpověď od Chovańského, že je znepokojuje houf, jenž s jeho vojskem nemá nic společného. Zoltarenku jim dal radu, aby se vykoupili, což ani jako lidé chudí po nedávném požáru a po několikerém rabování nemohli, čím by se vykoupili.

Prosili tedy o milosrdenství pana vojevůdce, aby jim na pomoc pospíšil, dokud jednání o výkupné nebude skončeno, neboť pozdě ji nebude času. Pan Zágłoba vybral půldruhého tisíce dobrých lidí, nevzal s nimi prapor laudanský, a poslav Volodyjovského, řekl mu:

— Nuže, pane Michale, nadešel čas, abys ukázal, co umíš! Půjdeš pod Volkovysk a potřeš mi tam ty lotry, kteří nezbrojeného města hrozí. Není ti taková výprava novinkou, i myslím, že si to pokládáš za znamení přízně, že tobě úkol ten svěřuji.

Pak obrátil se k jiným plukovníkům.

— Sám musím zůstati v táboře, neboť všecka zodpovědnost je nyní na mne složena. A pak nesluší se pro mne nyní, abych vedl výpravu na lotry. Ať jen Radzivill přijde, pak ve velkém boji se ukáže, kdo je lepší, zdali pan hetman nebo pan velitel Zágłoba.

Volodyjovski se rád vypravil, neboť se nudil v táboře a toužil po krveprolití. Komandované prapory vyšly také ochotně, se zpěvem, a vojevůdce sedě na valech na koni, žehnal odcházejícím křížem. Mnozí se divili, že pan Zágłoba tak slavnostně podjezd vypravuje, ale on pamatoval, že i Zołkiewski i jiní hetmani měli zvyk žehnati prapory do pole jdoucí, — ostatně všecko rád činil slavnostně, neboť to vážnost jeho mezi vojskem zvyšovalo.

Sotva však prapory zmizely ve vzdálené mlze, již byl pln nepokoje o ně.

— Jene — řekl, nebylo by možno poslat za Volodyjovským hrst

— Dejte pokoj, otče! odpověděl Skřetuski. Volodyjovskému jít na takovou výpravu je tolik, ku lidí?

jako snísť misku smažených vajec. Milý Bože! vždyť celý život nic jiného nedělal.

— Ovšem, ale jestli ho příliš velká síla napadne? Nec Hercules contra plures.

Kdo mluvíti o takovém bojovníku! Spočte si všechny, než odolá, a bude-li míti proti sobě velkou sílu, mrve, co bude moci, a vrátí se, neboť sám si to posílení vzkáže. Můžete otec, pokojně spáti.

— Ovšem! Vědět jsem také, koho posílám, ale tuším pozítřím, pan Michal nu musí udělat, že mu jsem tak nakloněn. Kromě toho žádného pana Podbipienty nikdo jsem tak nemiloval. Není jeden, kdo malého mu udělal.

Uplynuly tři dny.

Do tábora stále svážena byla spíže, ochotníci také stále docházeli, ale o panu Michalovi nebylo ani slechu. Nepokoj Zágłobuv vzrůstal, a přese všecky výklady Skřetuského, že žádným spůsobem se Volodyjovski vrátiti nemohl od Volkovyska, vypravil pan Zágłoba sto jezdců pana Jakuba Kmitice pro zprávy.

Ale podjezd odjel, a znovu uplynuly dva dny bez zpráv.

Až sedmého dne teprve za rána velký oblak prachu prozrazoval, že se blíží podjezd. Jeho jezdci vrátili se z Grodna, kam byli dal tak pobiti, že by ani jeden člověk nebyl utekl, aby dal soudruhům v táboře výstrahu! A onen druhý podjezd! A pan Lipnický!

Není možno! opakoval si pan Zágłoba, mírajíc si čelo, na němž vyrážel hojný pot. Ten strach, ten hrůza, ten hněv, že by sem byl snad zde plen dospěl? Což by se soustředě blížila podsební hodina!

A ze všech stran stále ještě jásavé volaly: Radzivill! Radzivill!

Pan Zágłoba přestal pochybovat. Vzchopil se a vpadl do bytu pana Skřetuského.

— Jene, pomoz! Teď je čas!

— Co se stalo? zeptal se Skřetuski.

Radzivill jde! Vše vzal hlavu všecko skládejme, neboť o tobě znělo jméno knížete Jeremiáše, že jí vždy rozený. Dá sám bude blízko, ale ty rač a vel!

To nemůže býti Radzivill! řekl Skřetuski — odhad jde vojsko!

Od Volkovyska. Říkají, že i sběh Volodyjovského mu cestu by podjezd, jejž jsem nedávno poslal.

— Volodyjovski by se dal zajmout nebo pobít? To ho neznáš, otče! On sám se vrací, přečko jsi.

— Ale říkají, že jde k nám v kratině noci.

— Chvála Bohu! To patrně již přichází pan Sapieha.

— Pro Boha! Co pravíš! Tedy jsme nějak uzavřeli. Lipnický jim jel naproti.

— Právě to je důkaz, že nejde Radzivill. Pojďme! Pojďme!

— Hned jsem to řekl! zvolal Zágłoba. Všichni byli potěšení, ale já jsem si pomyslil: tomu možná. Pojďme, rychle. Jene! Rychle, tam tě jsou celí zmatení!

Oba spěšně vyšli a vstoupivše na valy, na nichž už vojska bylo shromážděna byla, procházeli se. Tvář pana Zágłoby zářila. Zastavovala se každou chvíli a volal, aby ho všichni slyšeli:

— Vážení pánové! Máme hosty. Neztraceme odvahu! Jedě to Radzivill ukážu mu cestu zpět do Kejdan.

— Ukážeme mu! křičelo vojsko.

— Hranice na valech zapalte. Nebudeme se schovávati, neboť vidí, že jsme připraveni. Hranice zapalte!

Hned sneseno dříví a za čtvrt hodiny pozdeji zapálil celý tábor, až nebe zrudlo jako od požáru. Vojáci odvracejíce se od světla, nahlíželi do tmy ve straně k Dobrovníku. Někteří volali, že už slyší dusot koní a řehtat zbraní.

V tu chvíli rozlehly se z dálky výstřely z musket. Pan Zágłoba objal Skřetuského.

— Počínají střílet! řekl nepokojně.

— Na pozdrav! odpověděl Skřetuski.

Po výstřelech se ozvaly radostné výkřiky. Za několik okamžiků přijeli na spocených koních nemocní jezdci volajíce:

— Pan Sapieha! Pan vojevůda vitebský!

Sotva že to vojáci uslyšeli, rozprostřili se jako rozvodněná řeka přichozím v ústrety křičíce tak, že by ten, kdo z daleka by poslouchal, si domnívati musil, že slyší nářek z města, jež je do poslední chýtků vyhříbeno.

Zágłoba sedl na koně a vyjel v čele plukovníků před valy, pozdravuje všemi odznaky svého důstojnosti pod buněkem s bulavou a s vějířem pérovým na čapce.

Po chvíli vyjel pan vojevůda vitebský do prostoru osvětleného a ve středu důstojníku, mezi pana Volodyjovského po boku, když to muž pokročilejšího stáří prostředního sil, tvaře nehezké, ale ušlechtilé rozumné. Vousy měl už sivé, čelo hrubou jeteny rovné pře ze země, a také měl nezdravou bledou, to by snadno podobalo mrtvole, zejména se po pobitu vítězů jako mnohými z válečných se prosvítal, přece byl spíše podobán vítězi než bojovníkovi. K kterému blíže znali, říkali tak že v tváři pana vojevůdy Mínervu nad Marsem převládá. Ale vedle dlouhý a Marsa byla v ní tvář velká v tvém čísle nebylo by jest poctivost, jež z duše plynoucí zrcadla se v očích jako světlo slunce ve vodě. Na první pohled bylo možno poznati, že je to muž vážný a spravedlivý.

My jsme očekávali jako na otce voladi vojáci.

A také přišel! Náš vůdce! vítat! zpěkovali jiní.

Vivat! Vivat!

Pan Zágłoba skočil k němu v čele plukovníku, kopě zadržel a pozdravil se klaněti svou čapkou.

(Pokračování.)

Pro naše milé staroušky a stařenky

sílilcím a osvěžujícím jest--Theopholine bylinné thé

jest to přípravek složený z léčivých bylin, z nichž každá blahodárně působí na různé lidské ústrojí a všechny dohromady pak posilují a osvěžují celé tělo. Dodává rychlé úlevy při **zácpě** a od ní pocházející **kyselosti v žaludku, žlučnatosti, obtížnému trávení, říhání, tlaku v žaludku, obtížnému dechu, bolestech hlavy, nebo v zádech, zemdlenosti, ztrátě chuti k jídlu, nastuzení, zlaté žíle, vyrážce a jak četná svědectví dokazují, napomáhá a podivuhodně se osvědčuje při léčení různých případů revmatismu a četných jiných různých druhů nemocí.** Theopholine Bylinné Thé jest příjemné k užívání, mírně účinkuje a činí stolici lehoučkou a bezbolestnou.

Vzorky Theopholine Bylinného Thé zdarma na zkoušku, jakož i na prodej k dostání v **lékárnách** a u **jednatelů.** Trpící staroušky hlaste se vždy jen o Theopholine Bylinné Thé, které jest v prodeji již po 30 let a jehož užívání přináší jistou úlevu a zdraví. **Hlaste se o vzorky zdarma, přesvědčte se než koupíte.**

Máme též domácí bylinné léčení pro muže a ženy trpící **revmatismem, katarem, zaludečními nemocemi, zastaralou nastuzeninou, zlatou žílou a jinými nemocemi.** Nemocné ženy a dívky, pište si o knížečku o ženských chorobách, zašlu Vám je jakož i vzorky léku pro Vaši nemoc úplně zdarma. Všichni trpící krajané jsou obdobně prosíce a pozváni. Pište si ještě dnes o vzorky léků zdarma na zkoušku, jakož i o seznam léku. Píšte česky nebo anglicky na adresu:

Marie Votýpka

Dept. 10. SOUTH BEND, IND.

Kde není u Vás k dostání, pište přímo na moji adresu, sníž Vám je obratem pošlu.

Sdružení českých lékařů

v Omaze a So. Omaze

DR. ŠRÁMEK J. M.
sev. zápa. roh 8. a Hickory ul. Tel. Douglas 6045.

DR. KOUTSKÝ JOHN W.,
16. sev. 24. ul., So. Omaha. Telefon South 142.

DR. NĚMEC CHAS. J.,
1416 William ul., Omaha. Telefon Douglas 2817.

DR. SWOBODA F. J.,
1. pat. Wilson ul., Omaha. Telefon Douglas 2313.

DR. SIMÁNEK G. F.,
1262 již. 13. ul., Omaha. Operacím se věnuje zvláštní pozornost.

DR. KÁLAL F. J.,
627 City National Bank, proti Burgess-Nash obchodu. Telefon Douglas 1761.

DRI. CHALOUPKA & CHALOUPKA,
24. a M ul., South Omaha.

DR. OLGA ŠŤASTNÁ
2211 již. 16. ul., Omaha. Telefon Tyler 4203.

My shora uvedení lékaři dle pravidel lékařské etiketty, nejdůvěrnější oznamujeme veřejnosti o hlášeném kterékoliv lékaře mezi sebe ve kterýchkoliv časopisech svými pacienty, nechť už je to jakýmkoliv způsobem, ať ve zprávách ústních nebo osobních. 48tf

C. H. Kubát

Smírčí soudce

Pokoj čís. 410 Barker Blk.
Tel. Red 6497

Pro ženy.

Všechny ženy měly by čísti krátkou knížečku "Zdraví ženy", kterou vydala firma W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Ia., jest zdarma. Dopište si o ni. Pojednává o různých chorobách ženám vlastních a popisuje způsob léčení, kde Severova Regulátora se vždy osvědčil. Cena Severova Regulátoru je pouze $1.00. Na skladě všude v lékárnách, aneb přímo od W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Ia.

Ať vaše příští objednávka jest

Lucas — THE BEER YOU LIKE

Potom dostanete nejen pivo jakosti, ale i cenné kupony, které můžete vyměnit za velká množství předmětů, jež vyznačeny jsou v našem premiovém katalogu. 42tf

Fred Krug Brewing Co.

Commonwealth Life Ins. Co.

FRANS NELSON, President

Západní společnost pro západní lid.
Pojištění v platnosti za $10,000,000.00.
Nového pojištění získáno v r. 1914 — přes $4,000,000.
Nejspolehlivější společnost v Nebrasce.

ÚŘADOVNY:

724 Omaha National Bank Building

W. J. MANSFIELD, český zástupce. 37-6m